

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 68.570/3
van 5 februari 2021

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap
'over de ondersteuning van de professionele kunsten'

Op 21 december 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap ‘over de ondersteuning van de professionele kunsten’.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 19 en 26 januari 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Rein THIELEMANS, eerste auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 5 februari 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap voorziet in een nieuwe regeling voor de ondersteuning van de professionele kunsten, en dit ter vervanging van het Kunstendecreet van 13 december 2013,² dat wordt opgeheven (artikel 91 van het voorontwerp).

Hoofdstuk 1 van het voorontwerp bevat inleidende bepalingen, waaronder een aantal definities (artikel 3), een omschrijving van het doel van het aan te nemen decreet (artikel 4), een bepaling inzake de strategische visie die de Vlaamse Regering (hierna: de regering) moet ontwikkelen en die wordt geformuleerd in een strategische visienota (artikel 5) en een bepaling inzake de wijze waarop de steden en gemeenten en de Vlaamse Gemeenschapscommissie worden betrokken bij de uitvoering van het aan te nemen decreet (artikel 6).

Hoofdstuk 2 van het voorontwerp bevat gemeenschappelijke bepalingen voor alle subsidies, waaronder een bepaling inzake het toekennen van de steun binnen de grenzen en voorwaarden bepaald in de algemene groepsvrijstellingsverordening³ (artikel 7), de subsidievoorwaarde dat de aanvraag geen betrekking mag hebben op bepaalde activiteiten (artikel 8), een overzicht van de subsidies die kunstenaars, kunstwerkers, organisaties en organisaties gevestigd in het buitenland kunnen aanvragen (artikel 10), een verbod om de subsidies vermeld in het aan te nemen decreet te combineren (artikel 11), een machtiging aan de regering voor het regelen van onder meer de procedure om de subsidie aan te vragen en toe te kennen, de uitbetaling en de verantwoording van de subsidie en het toezicht op de aanwending van de subsidie (artikel 12), alsook een aantal regels inzake de taken van de administratie (artikel 13), de uitbetaling van voorschotten en van het volledige subsidiebedrag (artikel 14), het toezicht op de aanwending van de subsidie (artikel 15) en de sancties bij ernstige tekortkomingen (artikel 16).

Hoofdstuk 3 van het voorontwerp betreft de kortlopende subsidies. Het bevat gemeenschappelijke bepalingen voor kortlopende subsidies (artikelen 18 tot 21) en regels inzake beurzen (artikelen 22 tot 30), projectsubsidies (artikelen 31 tot 33) en internationale subsidies (artikelen 34 tot 47).

---

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Decreet van 13 december 2013 ‘betreffende de ondersteuning van de professionele kunsten’.

³ Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 ‘waarbij bepaalde categorieën van steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard’.

In hoofdstuk 4 van het voorontwerp worden de werkingssubsidies geregeld. Het hoofdstuk bevat gemeenschappelijke bepalingen voor werkingssubsidies (artikelen 48 tot 55) en regels inzake kunstenorganisaties (artikelen 56 tot 60), de erkenning van kunstinstellingen (artikelen 61 tot 64), organisaties met specifieke kerntaken, namelijk de vzw Kunstensteunpunt, de vzw Vlaams Architectuurinstituut en de vzw Kunst in Huis (artikelen 65 tot 72), en de beheersovereenkomsten (artikelen 73 en 74).

Hoofdstuk 5 van het voorontwerp bevat een regeling voor het aankopen van kunstwerken door de regering (artikelen 75 tot 79).

In hoofdstuk 6 van het voorontwerp wordt de organisatie van de beoordeling geregeld. Naast gemeenschappelijke bepalingen (artikelen 80 en 81) bevat dit hoofdstuk regels inzake de Adviescommissie Kunsten (artikel 82), de beoordelingscommissies en de experten (artikel 83) en de Landschapscommissie (artikel 84).

Hoofdstuk 7 van het voorontwerp bevat bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens (artikelen 85 tot 90).

Hoofdstuk 8 van het voorontwerp bevat de slotbepalingen, waaronder een opheffingsbepaling (artikel 91), een aantal overgangsbepalingen (artikelen 92 tot 96) en de regeling van de inwerkingtreding van het aan te nemen decreet (artikel 97).

BEVOEGDHEID

A. Materiële bevoegdheid

3.1. Het voor advies voorgelegde voorontwerp vindt in beginsel zijn bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 4, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, naar luid waarvan de culturele aangelegenheden waarvoor de gemeenschappen bevoegd zijn de schone kunsten omvatten. In zoverre de creatieve activiteit binnen het werkterrein van Literatuur Vlaanderen⁴ in aanmerking komt voor de aanvraag en toekenning van een residentiebeurs⁵ kan ook een beroep worden gedaan op de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap voor de bescherming en de luister van de taal (artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

3.2.1. In artikel 15, tweede lid, 3°, van het voorontwerp wordt bepaald dat kan worden afgeweken van de in artikel 11 van de wet van 16 mei 2003 ‘tot vaststelling van de algemene bepalingen die gelden voor de begrotingen, de controle op de subsidies en voor de boekhouding van de gemeenschappen en de gewesten, alsook voor de organisatie van de controle door het Rekenhof’ bepaalde vereiste dat de subsidie moet worden gebruikt voor het doel waarvoor ze is verleend, op voorwaarde dat de subsidieontvanger kan motiveren dat afwijkingen van het aanvraagdossier of het geactualiseerde beleidsplan noodzakelijk waren. In artikel 16 van het

⁴ Hiermee wordt het Vlaams Fonds voor de Letteren bedoeld: artikel 8, tweede lid, 1°, van het voorontwerp.

⁵ Artikel 34, tweede lid, van het voorontwerp.

voorontwerp worden de sancties bepaald die de regering kan opleggen als er bij het toezicht ernstige tekortkomingen worden vastgesteld, en dit “in afwijking van de wet van 16 mei 2003”.

Voor deze bepalingen die afwijken van de wet van 16 mei 2003, die is genomen ter uitvoering van artikel 50, § 2, van de bijzondere wet van 16 januari 1989 ‘betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten’, moet een beroep worden gedaan op de in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde impliciete bevoegdheden. Hiervoor moet kunnen worden aangetoond dat de ontworpen regeling noodzakelijk kan worden geacht voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid, de aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.⁶

3.2.2. In de memorie van toelichting wordt dit erkend en wordt omtrent artikel 15 van het voorontwerp het volgende uiteengezet:

“Artikel 11 van de Algemenebepalingenwet bepaalt dat iedere subsidie verleend door de in artikel 2 opgesomde gemeenschappen en gewesten of door een rechtspersoon, die rechtstreeks of onrechtstreeks door één van die gemeenschappen en gewesten wordt gesubsidieerd, daarin begrepen ieder door hen zonder interest verleend terugvorderbaar voorschot, moet worden aangewend voor de doeleinden, waarvoor zij werd verleend. De mogelijkheid voor de aanvrager om te motiveren dat afwijkingen van het aanvraagdossier of het geactualiseerde beleidsplan noodzakelijk waren, steunt op het principe van de impliciete bevoegdheden en voldoet aan de voorwaarden voor het invoeren van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De voorgestelde aanvulling is immers noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een aan de gemeenschappen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Bij de creatie/realisatie van een kunstwerk, bij het opzetten van een kunstproject of bij de realisatie van een voorgenomen jaarwerking, spelen vele omstandigheden mee die ertoe kunnen leiden dat de creatie, het project of de jaarwerking, ondanks de geleverde inspanningen van kunstenaar(s), de organisatie zelf en de overige betrokkenen, niet loopt zoals gepland. Het zou onredelijk zijn, en geheel tegen de basisgedachte van de ondersteuning van de per definitie risicovolle kunstcreatie in, om in dergelijke gevallen steeds tot een verplichte en volledige terugvordering over te moeten gaan zonder rekening te kunnen houden met de specifieke omstandigheden van elk geval. De federale aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling en er is sprake van een marginale weerslag van de hier voorgestelde afwijking.”

Wat artikel 16 van het voorontwerp betreft, wordt daar nog het volgende aan toegevoegd:

“De opgesomde mogelijke sancties impliceren een verruiming van artikel 13 van de Algemene Bepalingenwet, die enkel voorziet in een (volledige) automatische terugbetaling van reeds uitgekeerde middelen als de begunstigde de voorwaarden niet naleeft, waaronder de subsidie werd verleend, de subsidie niet aanwendt voor de doeleinden, waarvoor zij werd verleend of de controle verhindert zonder dat er een appreciatiemogelijkheid vanwege de overheid is. Deze mogelijkheid tot afweging en differentiëring steunt op het principe van de impliciete bevoegdheden en voldoet aan de voorwaarden voor het invoeren van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980. De voorgestelde aanvulling is immers noodzakelijk voor de zinvolle uitoefening van een

⁶ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bv.: GwH 12 maart 2015, nr. 29/2015, B.11; GwH 21 april 2016, nr. 53/2016, B.92.4.

aan de gemeenschappen uitdrukkelijk toegewezen bevoegdheid. Net zoals gemotiveerd in de toelichting bij artikel 15, zou het onredelijk zijn om in gevallen, waar ondanks alle inspanningen van de betrokkenen iets niet loopt zoals gepland, steeds te moeten overgaan tot volledige terugvordering.”

3.2.3. Gelet op die verantwoording kan inderdaad worden aangenomen dat de ontworpen regeling noodzakelijk is voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid. De vraag rijst evenwel of de aangelegenheid zich leent tot een gedifferentieerde regeling en of de weerslag van de genoemde bepalingen op de federaal geregelde aangelegenheid een marginaal karakter heeft.⁷ De loutere aanname in de memorie van toelichting dat dit het geval is, volstaat alvast niet. De stellers van het voorontwerp zullen moeten kunnen aantonen dat ook aan die toepassingsvereisten van artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 is voldaan.

B. Territoriale bevoegdheid

4.1. Het voorontwerp voorziet in een subsidieregeling voor kunstenaars, kunstwerkers, (kunst)organisaties en organisaties die in het buitenland zijn gevestigd. Volgens artikel 3, 6°, van het voorontwerp moet onder het buitenland worden verstaan “het Franse en het Duitse taalgebied en alle landen buiten België”.

Ten aanzien van elk van de voormelde personen en organisaties rijst de vraag naar de territoriale bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

4.2. Uit de ontworpen regeling vloeit voort dat (kunst)organisaties gevestigd moeten zijn in het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.⁸ Voor zover de (kunst)organisaties die gevestigd zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad instellingen zijn die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap, kan de territoriale bevoegdheid ten aanzien van de bedoelde (kunst)organisaties worden aanvaard.

4.3. Organisaties die in het buitenland gevestigd zijn, kunnen een aanvraag indienen voor tegemoetkomingen voor internationale presentatiemomenten en internationale presentatieprojecten.⁹ Internationale presentatieprojecten hebben betrekking op het werk van een kunstenaar of het werk van een kunstorganisatie die in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad gevestigd is.¹⁰ Wat internationale presentatiemomenten betreft wordt enkel bepaald dat de aanvraag betrekking heeft op minstens een publiek toegankelijk presentatiemoment in het buitenland van “een actor uit de kunstensector”,¹¹ maar de gemachtigde bevestigde dat het wel degelijk de bedoeling is dat internationale presentatiemomenten ook betrekking hebben op het werk van een kunstenaar of het werk van een

⁷ Zie eerder al adv.RvS 53.955/3 van 1 oktober 2013 over een voorstel dat heeft geleid tot het Kunstendecreet van 13 december 2013, opmerking 5.2, *Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 2157/2, 14.

⁸ Zie artikel 10, § 3, tweede lid, 2°, en § 4, tweede lid, 2°, van het voorontwerp.

⁹ Artikel 10, § 5, van het voorontwerp.

¹⁰ Artikel 46, 2°, van het voorontwerp.

¹¹ Artikel 42 van het voorontwerp.

kunstenorganisatie die in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad gevestigd is:

“Het klopt dat niet bepaald is dat in het geval van een tegemoetkoming voor een internationaal presentatiemoment de actor gevestigd moet zijn in het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Dit is echter wel de bedoeling. We zullen dit opnemen als een bijkomende subsidievoorwaarde, naar analogie met het internationaal presentatieproject.”

Voor zover dit in artikel 42 van het voorontwerp wordt gepreciseerd, blijkt hieruit voor de organisaties in het buitenland dat er via het werk van de kunstenaar of het werk van de kunstenorganisatie waarop het internationale presentatieproject of het internationale presentatiemoment betrekking heeft, een voldoende territoriale aanknoping is met de Vlaamse Gemeenschap.

4.4.1. Van kunstenaars en kunstwerkers wordt daarentegen niet vereist dat ze gevestigd moeten zijn in het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. In artikel 3, 10°, c), van het voorontwerp wordt bepaald dat een kunstenaar een natuurlijke persoon is die “betrokken [is] bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap”. In artikel 3, 15°, b), van het voorontwerp wordt ten aanzien van de kunstwerkers in een gelijkaardige voorwaarde voorzien. Uit de memorie van toelichting bij het voorontwerp blijkt dat hiermee niet alleen natuurlijke personen worden bedoeld die woonachtig zijn in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, maar ook natuurlijke personen die woonachtig zijn in het “buitenland”. Zo wordt in de memorie van toelichting het volgende gesteld:

“De voorwaarde c) ‘betrokken zijn bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap’ is bewust breed gehouden. Zo worden enerzijds kunstenaars toegelaten die geboren en getogen zijn in Vlaanderen maar die in het buitenland hun praktijk hebben uitgebouwd, en anderzijds kunstenaars die in het buitenland geboren of woonachtig zijn, maar actief betrokken zijn bij, en op een betekenisvolle manier bijdragen tot, activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap.

Om de betrokkenheid bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap na te gaan baseren de administratie en de adviserende experten zich op diverse gegevens uit het CV en artistiek portfolio, zoals woon- en werkplaats, het afgelegde professioneel parcours, zichtbaarheid in het kunstenveld in de Vlaamse Gemeenschap (presentaties, aanwezigheid, betrokkenheid bij activiteiten), enzovoort.”

De gemachtigde bevestigde dat hetzelfde geldt voor kunstwerkers.

Wat de mogelijkheid betreft om residentiebeurzen toe te kennen aan een kunstenaar voor een residentie in een binnen- of *buitenlandse* residentieplek (artikel 34 van het voorontwerp), preciseerde de gemachtigde dat een dergelijke beurs ook toegekend kan worden aan een kunstenaar die gevestigd is in het Franse of Duitse taalgebied, of in een land buiten België, voor een residentieplek die zich aldaar bevindt:

“Dit is inderdaad niet uitgesloten, maar opnieuw enkel op voorwaarde dat de kunstenaar kan aantonen dat hij betrokken is bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap (m.a.w. dat hij beantwoordt aan de definitie van kunstenaar,

bepaald in artikel 3, 10°). Deze betrokkenheid wordt beoordeeld door experten met kennis over het kunstgebeuren binnen de Vlaamse Gemeenschap.

De kunstenaar moet vervolgens kunnen aantonen dat de betreffende residentieplek, die inderdaad kan gevestigd zijn in het buitenland of in een gebied waarover de Franse of Duitstalige gemeenschap bevoegd is, 1/ een grote meerwaarde biedt voor de praktijk van de kunstenaar, met specifieke aandacht voor de kansen op internationale netwerking, 2/ dat de kwaliteit en internationale uitstraling van de residentieplek zelf en 3/ de kwaliteit van de werkcontext en de omkadering die de residentieplek aanbiedt, zeer hoog zijn (zie beoordelingscriteria art. 38). Indien dit door de beoordelende experten hoog wordt ingeschat kan aan deze kunstenaar een residentiebeurs worden toegekend.

We willen er op wijzen dat de kunstenaar die gevestigd is in de Franse of Duitstalige Gemeenschap zich louter op vrijwillige basis richt tot de bepalingen van het Kunstendecreet. Er worden geenszins op dwingende wijze verplichtingen opgelegd aan inwoners van deze gemeenschappen.

Het is bovendien weinig waarschijnlijk dat de Franse of de Duitstalige Gemeenschap aan deze kunstenaar een beurs kan of wil toekennen voor een residentieplek die aldaar is gevestigd, indien hij betrokken is bij het kunstgebeuren binnen de Vlaamse Gemeenschap en niet bij het kunstgebeuren binnen de Franse of de Duitstalige Gemeenschap. Er is aldus geen overlapping van bevoegdheden.

De doelstelling is om alle kunstenaars die betrokken zijn bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap zoveel mogelijk ontwikkelingskansen te bieden in binnen- en buitenland. Op die manier willen we het kunstlandschap binnen de Vlaamse Gemeenschap versterken, waarbij de gemeenschap beschouwd wordt als een uitgestrekt netwerk dat niet eenvoudig begrensd kan worden.”

4.4.2. Volgens de vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof heeft de Grondwet een exclusieve territoriale bevoegdheidsverdeling tot stand gebracht:

“Een zodanig stelsel veronderstelt dat het onderwerp van iedere regeling welke een gemeenschapswetgever uitvaardigt moet kunnen worden gelokaliseerd binnen het gebied waarvoor hij bevoegd is, zodat iedere concrete verhouding en situatie slechts door één enkele wetgever wordt geregeld.

Met inachtneming van de grondwettelijke bepalingen, kunnen de gemeenschapsraden het criterium of de criteria bepalen met toepassing waarvan het onderwerp van de door hen uitgevaardigde regeling, naar hun inzicht, gelokaliseerd is binnen hun bevoegdheidsgebied. De gekozen criteria zijn evenwel onderworpen aan de controle van het Hof, dat tot opdracht heeft erover te waken dat de gemeenschapsraden noch hun materiële, noch hun territoriale bevoegdheid overschrijden.

Deze grondwettigheidstoetsing dient in de eerste plaats te gebeuren vanuit de bepalingen die de materiële bevoegdheid toewijzen en die de elementen bevatten op grond waarvan de geldigheid van die criteria kan worden beoordeeld; een inzicht in het onderwerp, de aard en eventueel het doel van de toegewezen materiële bevoegdheid is vereist om een gepast oordeel te vormen over de lokalisatie van het onderwerp van een

met aanwending ervan uitgevaardigde regeling binnen het door de Grondwet toegewezen territoriale bevoegdheidsgebied.”¹²

Het in die rechtspraak vervatte territorialiteitsbeginsel sluit echter niet uit dat de gemeenschappen, in de aangelegenheden die tot hun bevoegdheden behoren, internationaal samenwerken, met inbegrip van het sluiten van verdragen.¹³

4.4.3. In het licht hiervan moet een onderscheid worden gemaakt naargelang de ontworpen regeling betrekking heeft op kunstenaars en kunstwerkers die gevestigd zijn in het Franse en het Duitse taalgebied, dan wel op kunstenaars en kunstwerkers die gevestigd zijn in een ander land dan België.

4.4.4.1. Wat de toepassing betreft van de ontworpen regeling op kunstenaars en kunstwerkers die in het Franse of Duitse taalgebied zijn gevestigd, moet worden vastgesteld dat uit de in opmerking 4.4.2 aangehaalde rechtspraak niet kan worden afgeleid dat de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap om kunstenaars en kunstwerkers te subsidiëren noodzakelijkerwijs beperkt is tot natuurlijke personen die in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad wonen.

Meer nog, het Grondwettelijk Hof heeft aanvaard dat de exclusieve territoriale bevoegdheidsverdeling die de Grondwet in culturele aangelegenheden vaststelt, “wegens de aard zelf van de bevordering van de cultuur, niet [insluit] dat de gemeenschapsbevoegdheid in die materie ophoudt te bestaan om de enkele reden dat de genomen initiatieven gevolgen kunnen hebben buiten het gebied waarvoor de betrokken gemeenschap overeenkomstig artikel 127 van de Grondwet op het stuk van de culturele aangelegenheden de zorg heeft. De mogelijke extraterritoriale gevolgen van de maatregelen ter bevordering van de cultuur vermogen echter niet het culturele beleid van de andere gemeenschap te dwarsbomen. De territoriale begrenzing staat er niet aan in de weg dat eenieder – ongeacht het taalgebied waarin hij zich beweegt – recht heeft op de culturele ontplooiing die hij vrij kiest.”¹⁴

4.4.4.2. De decreetgever, die met het voorontwerp onder meer beoogt “internationalisering [te] stimuleren”, vermag er bij het bepalen van het territoriale toepassingsgebied van de ontworpen regeling rekening mee te houden dat het in de kunstwereld voor beginnende of gevestigde kunstenaars niet ongebruikelijk is om naar een binnenlandse of buitenlandse metropool te trekken waar hun kunstvorm bijzonder goed gedijt. Zoals Antwerpen een internationale renommee heeft verworven in, onder meer, de modesector, hebben steden als Parijs, Berlijn of New York steeds een grote aantrekkingskracht gehad op, onder meer, schrijvers, schilders en musici. Dat is overigens geen recent fenomeen. Ook de grootste Vlaamse meesters zijn tijdens hun carrière voor korte of lange tijd naar het buitenland getrokken: Van Eyck was hofschilder in Den Haag, Rubens verbleef acht jaar in Italië, net zoals Pieter Breughel de Oude, die twee jaar in dat land reisde en onder meer in Rome woonde.

¹² GwH 30 januari 1986, nr. 9/86, 5.B.1. Zie ook GwH 30 januari 1986, nr. 10/1986, 8.B en 8.B.1; GwH 26 maart 1986, nr. 17/86, 3.b.7.c; GwH 18 november 1986, nr. 29/86, 3.B.1 en 3.B.2; GwH 11 december 1996, nr. 72/96, B.7.1 tot B.7.3; GwH 19 april 2006, nr. 51/2006, B.9.1 tot B.9.3; GwH 2 maart 2011, nr. 33/2011, B.5.

¹³ Artikel 127, § 1, eerste lid, 3°, van de Grondwet.

¹⁴ GwH 3 oktober 1996, nr. 54/96, B.7.2.

4.4.4.3. Het voorgaande neemt niet weg dat de ontworpen regeling op voldoende wijze moet kunnen worden gelokaliseerd binnen het gebied waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is.

Te dien aanzien moet worden vastgesteld dat het criterium “betrokken zijn bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap” op zeer algemene wijze is geformuleerd. Zo is niet duidelijk welke vorm die betrokkenheid moet aannemen en of de activiteiten waarbij de kunstenaar of de kunstwerker betrokken is, zich in het Nederlandse taalgebied of het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad moeten afspelen.

4.4.4.4. In de memorie van toelichting wordt bij wijze van voorbeeld gewag gemaakt van “kunstenaars (...) die geboren en getogen zijn in Vlaanderen maar die in het buitenland hun praktijk hebben opgebouwd”. Het loutere gegeven dat kunstenaars die in het buitenland zijn gevestigd, “geboren en getogen zijn in Vlaanderen” kan echter niet volstaan om aan te nemen dat zij betrokken zijn bij activiteiten in het kader van de kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap. Om in dat geval de toepassing van de ontworpen regeling te rechtvaardigen, zal ook op een andere wijze een voldoende band met de Vlaamse Gemeenschap moeten blijken.

4.4.4.5. Nog volgens de memorie van toelichting “baseren de administratie en de adviserende experts zich op diverse gegevens uit het CV en artistiek portfolio, zoals woon- en werkplaats, het afgelegde professioneel parcours, zichtbaarheid in het kunstenveld in de Vlaamse Gemeenschap (presentaties, aanwezigheid, betrokkenheid bij activiteiten), enzovoort” om de betrokkenheid bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap na te gaan.

Er kan echter niet worden aanvaard dat het bij gebrek aan duidelijke criteria volledig aan de administratie of aan experts wordt overgelaten om te bepalen of een kunstenaar of een kunstwerker al dan niet betrokken is bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap. Het territoriale aanknopingspunt moet minstens in de memorie van toelichting verder worden verduidelijkt door nader te omschrijven wat wordt bedoeld met “betrokken zijn” en “activiteiten in het kader van de kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap”, en dit op een dergelijke wijze dat een voldoende band met de schone kunsten in de Vlaamse Gemeenschap blijkt.

4.4.4.6. Gelet op de vereiste dat een kunstenaar of kunstwerker die gevestigd is in het Franse of Duitse taalgebied betrokken moet zijn bij activiteiten in het kader van de kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap, kan wel worden aangenomen dat het niet de bedoeling is het culturele beleid van de Franse Gemeenschap of de Duitstalige Gemeenschap te dwarsbomen.¹⁵ Uit de verklaringen van de gemachtigde (opmerking 4.4.4.1) blijkt immers dat kunstenaars of kunstwerkers die gevestigd zijn in het Franse of Duitse taalgebied enkel in aanmerking komen voor subsidiëring indien ze betrokken zijn “bij het kunstgebeuren binnen de Vlaamse Gemeenschap en niet bij het kunstgebeuren binnen de Franse of de Duitstalige Gemeenschap”.

---

¹⁵ In het voormelde arrest nr. 54/96 benadrukte het Grondwettelijk Hof dat de mogelijke extraterritoriale gevolgen van de maatregelen ter bevordering van de cultuur niet vermogen het culturele beleid van een andere gemeenschap te dwarsbomen: GwH 3 oktober 1996, nr. 54/96, B.7.2.

Gelet op de vereiste betrokkenheid bij activiteiten in het kader van de kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap, lijken kunstenaars en kunstwerkers die in het Franse of het Duitse taalgebied gevestigd zijn, en wier activiteiten gericht zijn op inwoners van die taalgebieden, niet in aanmerking te komen voor de ontworpen subsidieregeling. Bijgevolg kan ook worden aangenomen dat de ontworpen regeling niet ertoe strekt de Nederlandstalige minderheden in het Franse of Duitse taalgebied te ondersteunen, een aangelegenheid waarvoor de Vlaamse Gemeenschap niet bevoegd is.¹⁶

4.4.5. Wat de toepassing betreft van de ontworpen regeling op kunstenaars en kunstwerkers die in een ander land dan België gevestigd zijn, kan een beroep worden gedaan op de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake internationale betrekkingen, in samenhang met haar bevoegdheid inzake culturele aangelegenheden.

4.4.6.1. Voorts rijst de vraag naar de toepassing van de ontworpen regeling op kunstenaars en kunstwerkers die gevestigd zijn in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Luidens artikel 127, § 2, van de Grondwet hebben de decreten van de Vlaamse Gemeenschap immers slechts kracht van wet in het Nederlandse taalgebied, alsmede ten aanzien van de instellingen gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, die wegens hun activiteiten moeten worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

4.4.6.2. Gevraagd of, in het licht van het voorgaande, de ontworpen regeling ook van toepassing kan zijn op kunstenaars en kunstwerkers gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“Ja. De kunstenaar gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad moet evenwel zijn betrokkenheid aantonen, zie eerder, te beoordelen door sectorexperten. Ook in voorgaande regelgeving, zoals het Kunstendecreet van 13 december 2013, was subsidiëring van kunstenaars gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad (en Frans, Duits taalgebied en landen buiten België) mogelijk via de voorwaarde ‘de aanvrager is betrokken bij het kunstgebeuren binnen de Vlaamse Gemeenschap’.”

4.4.6.3. Uit de definitie van de begrippen “kunstenaar” en “kunstwerker” in artikel 3, 10° en 15°, van het voorontwerp, blijkt dat het in beide gevallen noodzakelijkerwijs om natuurlijke personen gaat.

Het voorgaande verhindert op zich niet dat het om “instellingen” zou gaan in de zin van artikel 127, § 2, van de Grondwet. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft in het verleden reeds aangenomen dat natuurlijke personen in bepaalde omstandigheden als een “instelling” kunnen worden beschouwd, als zij een bepaalde “organisatie” van bestendige aard vertonen, die het mogelijk maakt hen op grond van objectief aanwijsbare kenmerken tot hetzij de Vlaamse, hetzij de Franse Gemeenschap te rekenen.¹⁷

¹⁶ Zie immers GwH 3 oktober 1996, nr. 54/96, B.9.

¹⁷ Adv.RvS 34.339/AV van 29 april 2003 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 21 november 2003 ‘betreffende het preventieve gezondheidsbeleid’, opmerking 25, *Parl.St.* VI. Parl. 2002-03, nr. 1709/1, 157-159.

4.4.6.4. De decreetgever vermag criteria vast te stellen waaruit naar zijn oordeel blijkt dat een instelling in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad tot de Vlaamse Gemeenschap behoort.¹⁸

Voor kunstenaars en kunstwerkers gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad geldt evenzeer dat ze betrokken moeten zijn bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap. Bijgevolg zal aan de hand van dat criterium moeten kunnen worden nagegaan dat er sprake is van een instelling die wegens zijn activiteiten moet worden beschouwd uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

4.4.6.5. Het gegeven dat een bepaalde activiteit plaatsvindt in een bepaalde taal, is een belangrijk element om te bepalen of die activiteit zich richt tot één enkele gemeenschap.¹⁹ Op grond hiervan zou kunnen worden aangenomen dat een in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad gevestigde kunstenaar of kunstwerker die actief is in een kunstdiscipline waarbij de Nederlandse taal wordt gehanteerd, betrokken is bij activiteiten in het kader van de kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap, en bijgevolg als een instelling kan worden beschouwd die uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap behoort.

4.4.6.6. Voor sommige kunstvormen zal het echter minder evident, of zelfs onmogelijk, zijn om aan de hand van de taal te bepalen dat de activiteit zich richt tot de Vlaamse Gemeenschap.

Voor kunstenaars en kunstwerkers gevestigd in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad die actief zijn in die kunstvormen zal dus evenzeer minstens in de memorie van toelichting moeten worden verduidelijkt wat wordt bedoeld met “betrokken zijn” en “activiteiten in het kader van de kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap”, en dit op een dergelijke wijze dat eruit blijkt dat de kunstenaars of kunstwerkers in kwestie inderdaad kunnen worden beschouwd als een instelling die uitsluitend tot de Vlaamse Gemeenschap behoort.

VORMVEREISTEN

5.1. Het voorontwerp bevat bepalingen die de verwerking van persoonsgegevens regelen.²⁰

Artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ (hierna: AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 van die verordening,

---

¹⁸ GwH 23 februari 2005, nr. 44/2005, B.12.2.

¹⁹ Adv.RvS 43.881/3 van 18 december 2007 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 23 mei 2008 ‘betreffende een inhaalbeweging in sportinfrastructuur via alternatieve financiering’, opmerking 3, *Parl.St.* VI.Parl. 2007-08, nr. 1541/1, 45; adv.RvS 59.784/1/V van 23 september 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 23 december 2016 ‘houdende invoering van een gereguleerde boekenprijs’, opmerking 4.3, *Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 945/1, 48.

²⁰ Zie inzonderheid de artikelen 85 tot 90 van het voorontwerp.

voorziet in een verplichting om de toezichhoudende autoriteit, in dit geval de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 ‘tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit’, te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.²¹

5.2. Uit de bij de adviesaanvraag gevoegde stukken blijkt dat enkel het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens werd gevraagd.²²

5.3. In advies 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017,²³ heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving uiteengezet dat noch de AVG,²⁴ noch de bevoegdheidsverdelende regels eraan in de weg staan dat in eenzelfde lidstaat meerdere toezichhoudende autoriteiten worden opgericht. In dat advies wordt gesteld dat de gemeenschappen en gewesten autoriteiten kunnen oprichten die toezicht houden op de naleving van de ‘specifieke’ regels die de deelstaten ter uitvoering van de AVG hebben vastgesteld inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen.²⁵ Het verlenen van de bevoegdheid aan die autoriteiten om adviezen te geven, teneinde te voldoen aan de verplichting die voortvloeit uit de in opmerking 5.1 aangehaalde verordeningsbepalingen, hoort daar ook onder.

Zoals echter eveneens in het voormelde advies is uiteengezet, is het de Gegevensbeschermingsautoriteit die belast is met het toezicht op de naleving van de ‘algemene’ regels inzake de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de algemene regels die de federale overheid ter uitvoering van de AVG heeft vastgesteld.²⁶ Daaronder valt ook de bevoegdheid om, wat die regels betreft, advies te geven teneinde te voldoen aan de voormelde adviesverplichting.

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen vooraleer het ontwerp doorgang kan vinden.

5.4. Indien de adviesaanvrager van oordeel zou zijn dat het raadplegen van zowel de Gegevensbeschermingsautoriteit als de Vlaamse toezichtcommissie problematisch zou kunnen zijn, staat het aan hem om een initiatief te nemen om desgevallend een samenwerkingsakkoord te sluiten over de wijze waarop de adviesverplichting die voortvloeit uit de in opmerking 5.1 aangehaalde verordeningsbepalingen door de toezichhoudende autoriteiten van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten kan worden vervuld,²⁷ op voorwaarde dat hiermee

---

²¹ Zie GwH 14 januari 2021, nr. 2/2021, B.7.3.

²² Advies VTC nr. 2020/29 van 28 juli 2020.

²³ *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 103-132.

²⁴ Zie immers artikel 51, lid 1, van de AVG.

²⁵ *Parl.St.* Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 115 (opmerking 7.1).

²⁶ *Ibid.*, 106-115 (opmerkingen 1 tot 6) en 117 (opmerking 3).

²⁷ Zie in dat verband ook de meer algemene suggestie in advies 61.267/2/AV, *l.c.*, 115-116 (opmerking 8).

geen uitwisseling, afstand of teruggave van bevoegdheid in hoofde van de betrokken overheden gepaard gaat.

Een dergelijke samenwerking zou overigens ook in het verlengde liggen van de bepalingen van de AVG met betrekking tot zowel de vereiste afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van verscheidene lidstaten²⁸ op elkaar als de vereiste onderlinge afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van eenzelfde lidstaat op elkaar.²⁹⁻³⁰

ALGEMENE OPMERKINGEN

6.1. De ontworpen regeling heeft betrekking op culturele aangelegenheden die vallen onder het toepassingsgebied van de wet van 16 juli 1973 ‘waarbij de bescherming van de ideologische en filosofische strekkingen gewaarborgd wordt’.

Artikel 11 van die wet bepaalt dat de voorwaarden en de procedure van erkenning van instellingen die activiteiten uitoefenen die zijn gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap, bij decreet worden vastgesteld. Hetzelfde artikel bepaalt bovendien dat het decreet voor de erin bedoelde instellingen in een bepaalde financiële tegemoetkoming voorziet, die bestaat uit de subsidiëring van een kern van personeelsleden, de jaarlijkse toekenning van een basistoelage voor de werking en de subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten. Hieruit kan worden afgeleid dat ook de subsidiëring van dergelijke instellingen bij decreet moet worden geregeld. Met betrekking tot de erkenning en de subsidiëring van die instellingen is de mogelijkheid voor de decreetgever om aan de regering bevoegdheden te delegeren eerder beperkt. Hoogstens kan de decreetgever de regering machtigen om de door hemzelf vastgestelde beginselen nader uit te werken. Dit veronderstelt dan dat de decreetgever zelf de criteria vaststelt die voor de uitwerking van die beginselen richtinggevend zijn.

Wat betreft de subsidies aan instellingen die geen werking hebben die is gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap, wordt bij artikel 10 van de wet van 16 juli 1973 enkel vereist dat de erkenning en de subsidiëring krachtens een decreet worden geregeld, zodat ter zake minder strenge vereisten gelden.

6.2. Het voorontwerp voorziet niet in een erkenning van de gesubsidieerde organisaties,³¹ maar regelt rechtstreeks de subsidiëring ervan. Dat ervoor wordt gekozen om de tussenstap van de erkenning niet op te nemen in de ontworpen regeling, is echter geen reden om aan te nemen dat artikel 11 van de wet van 16 juli 1973 in voorkomend geval niet toepasselijk

---

²⁸ Zie de artikelen 60 tot 67 van de AVG.

²⁹ Zie artikel 51, leden 1 tot 3, van de AVG.

³⁰ Zie adv.RvS 66.033/1/AV van 3 juni 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2019 ‘tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, wat betreft de invoering van een registratieverplichting voor sportmakelaars’, opmerkingen 5.1 tot 5.4.

³¹ Behalve wat betreft de erkenning van kunstinstellingen (artikelen 61 tot 64) maar uit artikel 61 van het voorontwerp vloeit voort dat enkel kunstorganisaties met een werkingssubsidie kunnen worden erkend. De subsidiëring gaat in dat geval derhalve de erkenning vooraf.

zou zijn, mede gelet op de doelstelling van deze wet, namelijk het voorkomen van discriminaties om ideologische en filosofische redenen, ter uitvoering van artikel 131 van de Grondwet.

6.3.1. Opdat artikel 11 van de wet van 16 juli 1973 van toepassing zou zijn, is wel vereist dat de ontworpen regeling betrekking heeft op instellingen die activiteiten uitoefenen die zijn gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap.

Hieromtrent om uitleg gevraagd, heeft de gemachtigde verklaard dat dit het geval is voor de in artikel 10, §§ 3 en 4, van het voorontwerp bepaalde kortlopende subsidies voor organisaties en werkingssubsidies voor (kunsten)organisaties.

Kunstenaars of kunstwerkers die, zoals vermeld, natuurlijke personen zijn, kunnen inderdaad niet worden beschouwd als “erkende instellingen die activiteiten uitoefenen gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap”. De term “instellingen” in artikel 11 van de wet van 16 juli 1973 is immers moeilijk toepasbaar op individuele personen, zodat het artikel niet van toepassing is.³²

Wat het subsidiëren van organisaties in het buitenland betreft, zouden de desbetreffende subsidies slechts binnen het toepassingsgebied van artikel 11 van de wet van 16 juli 1973 kunnen vallen voor zover de subsidies onrechtstreeks ten goede komen van de in artikel 10, §§ 3 en 4, van het voorontwerp bedoelde (kunsten)organisaties die activiteiten uitoefenen gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap.

6.3.2. Bijgevolg moet ten aanzien van artikel 10, §§ 3 en 4, van het voorontwerp, evenals ten aanzien van de artikelen 7 tot 9, 10, § 6, 11 tot 17, 18 tot 20, 31 tot 33, 41 tot 47, 48 tot 60, 73, 74 en 80 tot 84, in zoverre ze van toepassing zijn op de in artikel 10, §§ 3 en 4, bepaalde subsidies, worden nagegaan of ze verenigbaar zijn met artikel 11 van de wet van 16 juli 1973.

Ook de regeling voor kunstinstellingen (artikelen 61 tot 64 van het voorontwerp), die kunstorganisaties met werkingssubsidies zijn en die een werking met een schaalgrootte en reikwijdte van internationaal niveau moeten hebben,³³ en de regeling voor organisaties met specifieke kerntaken (artikelen 65 tot 72 van het voorontwerp) betreffen instellingen die activiteiten uitoefenen die gericht zijn op de gehele Vlaamse Gemeenschap.

6.4.1. In zoverre het voorontwerp binnen het toepassingsgebied van artikel 11 van de wet van 16 juli 1973 valt, kan het volgende worden opgemerkt.

6.4.2. Luidens artikel 11, eerste lid, van de wet van 16 juli 1973 bepaalt het decreet, wanneer het gaat om “instellingen die activiteiten uitoefenen gericht op een gehele cultuurgemeenschap”, dat de financiële tegemoetkoming van de overheden gelijktijdig een subsidiëring van een kern van personeelsleden, een jaarlijkse basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten omvat.

³² Zie adv.RvS 53.955/3 van 1 oktober 2013 over een voorstel dat heeft geleid tot het Kunstendecreet van 13 december 2013, opmerking 4.3.3.

³³ Zie artikel 63, eerste lid, 3°, van het voorontwerp.

In de definitie van het begrip “werkingssubsidie” in artikel 3, eerste lid, 20°, van het voorontwerp lijkt hier gevolg aan te worden gegeven, vermits wordt bepaald dat de werkingssubsidie de subsidiëring van een kern van personeelsleden, een basistoelage voor de werking en een subsidiëring op grond van werkelijk gepresteerde activiteiten omvat.

Ook bij de uitvoering van de ontworpen regeling zal erop moeten worden toegezien dat aan dit vereiste wordt voldaan, en inzonderheid dat rekening wordt gehouden met de werkelijk gepresteerde activiteiten.

6.4.3.1. Wat betreft het in artikel 11, tweede lid, van de wet van 16 juli 1973 opgenomen legaliteitsbeginsel, kan het volgende worden opgemerkt.

6.4.3.2. In het voor advies voorgelegde voorontwerp worden de subsidievoorwaarden, de criteria voor de beoordeling van de subsidieaanvragen, evenals de erkenningsvoorwaarden voor kunstinstellingen bepaald. De regering wordt evenwel gemachtigd om voor alle subsidies de toepasselijke subsidievoorwaarden nader te bepalen,³⁴ om nadere regels te bepalen voor bepaalde bijkomende subsidievereisten³⁵ of subsidievoorwaarden,³⁶ om de in het aan te nemen decreet vermelde beoordelingscriteria nader te bepalen of te bepalen hoe de aanvrager kan beantwoorden aan die criteria,³⁷ en om de erkenningsvoorwaarden voor kunstinstellingen nader te bepalen.³⁸

De nadere bepaling van de subsidievoorwaarden, beoordelingscriteria en erkenningsvoorwaarden door de regering kan enkel de precisering betreffen van de in het aan te nemen decreet bepaalde criteria; het genoemde legaliteitsbeginsel staat er immers aan in de weg dat ten aanzien van instellingen die activiteiten verrichten die zijn gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap, nieuwe subsidievoorwaarden bij besluit van de Vlaamse Regering zouden worden ingevoerd.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de machtiging aan de regering om de procedure voor (de beoordeling van) de aanvraag³⁹ en de procedure voor de erkenning als kunstinstelling⁴⁰ nader te regelen.

De gemachtigde erkende dat en bevestigde dat het ten aanzien van instellingen met activiteiten gericht tot de gehele Vlaamse Gemeenschap niet de bedoeling is om in nieuwe subsidievoorwaarden of nieuwe procedureregels te voorzien. Zo verklaarde hij onder meer:

“Wij zijn er ons van bewust dat de nadere bepaling van de subsidievoorwaarden door de Vlaamse Regering voor instellingen die activiteiten verrichten die zijn gericht op

---

³⁴ Artikel 10, § 6, van het voorontwerp. Volgens de gemachtigde heeft deze bepaling betrekking op de algemene subsidievoorwaarden bepaald in de artikelen 7, 8 en 10, en op de bijkomende subsidievoorwaarden bepaald in de artikelen 37, 42 en 46 van het voorontwerp. Dit moet in de tekst van het voorontwerp worden verduidelijkt.

³⁵ Artikel 15, vierde en vijfde lid, van het voorontwerp.

³⁶ Artikel 58, tweede lid, van het voorontwerp.

³⁷ Artikelen 33, §§ 2 en 3, 56, §§ 2 en 3, en 59, tweede lid, van het voorontwerp.

³⁸ Artikel 63, tweede lid, van het voorontwerp.

³⁹ Artikel 12 van het voorontwerp.

⁴⁰ Artikel 64, tweede lid, van het voorontwerp.

de gehele Vlaamse Gemeenschap enkel de precisering kan betreffen van de in het decreet bepaalde voorwaarden; het genoemde legaliteitsbeginsel staat eraan in de weg dat ten aanzien van instellingen die activiteiten verrichten die zijn gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap, nieuwe subsidievoorwaarden bij besluit van de Vlaamse Regering zouden worden ingevoerd.”

6.4.3.3. In de artikelen 68, vierde lid, 70, tweede lid, en 72, tweede lid, van het voorontwerp wordt de regering gemachtigd om aan drie met naam genoemde organisaties met specifieke kerntaken, “aanvullende taken” toe te wijzen.

Als die aanvullende taken bedoeld zijn als voorwaarden om de werkingssubsidie te genieten waarvan gewag wordt gemaakt in artikel 65 van het voorontwerp, zijn de voormelde delegaties aan de regering evenwel niet aanvaardbaar. De subsidievoorwaarden moeten immers in het aan te nemen decreet zelf worden bepaald.

6.4.3.4. Naar luid van artikel 73 van het voorontwerp sluit de regering een beheersovereenkomst met elke kunstorganisatie die een werkingssubsidie toegekend kreeg voor twee beleidsperiodes, met elke kunstinstelling en met elke organisatie met specifieke kerntaken. In die beheersovereenkomsten kunnen evenwel geen bijkomende subsidievoorwaarden worden opgenomen. De beheersovereenkomst kan enkel de concretisering inhouden van de voorwaarden die bij het aan te nemen decreet zijn bepaald.

Te dien aanzien kan niet worden aanvaard dat, zoals in artikel 67, eerste lid, van het voorontwerp wordt bepaald, de regering de vzw VI.BE subsidieert “volgens de modaliteiten die vastgelegd zijn in een beheersovereenkomst”. Bij gebrek aan enige andere regeling omtrent de subsidiëring van die vzw, leidt de ontworpen regeling er immers toe dat het bepalen van de regels inzake de subsidiëring van een instelling die activiteiten uitoefent gericht op de gehele Vlaamse Gemeenschap aan een beheersovereenkomst wordt overgelaten. Dit is niet bestaanbaar met artikel 11, tweede lid, van de wet van 16 juli 1973. Bijgevolg moeten in het voorontwerp zelf de voorwaarden worden bepaald waaraan de vzw VI.BE moet voldoen om de bedoelde subsidie te kunnen genieten, evenals de belangrijkste elementen van de te volgen procedure voor het verlenen van de subsidie en de regels voor het toezicht en de sancties.

6.4.3.5. In artikel 15, vierde en vijfde lid, van het voorontwerp wordt als bijkomende subsidievereiste bepaald dat de ontvanger van een subsidie bij de vergoeding van de medewerkers de principes van fair practices toepast, zorg draagt voor het eigen archief en de principes van goed bestuur naleeft. In de artikelen 33, § 1, 2°, en 56, § 1, 2°, c), van het voorontwerp wordt als beoordelingscriterium voor een projectsubsidie of een werkingssubsidie vermeld dat aandacht wordt besteed aan “een correcte vergoeding van kunstenaars, fair practices en integriteit”. Voor de beoordeling van een aanvraag door een kunstorganisatie van een werkingssubsidie voor twee beleidsperiodes en voor de erkenning van een kunstorganisatie als kunstinstelling wordt bepaald dat ze in hun werking op voorbeeldstellende wijze de principes van fair practices, integriteit en cultural governance moeten opnemen.⁴¹

⁴¹ Artikelen 59, eerste lid, 3°, a) en 63, eerste lid, 8°, van het voorontwerp.

Hieromtrent om uitleg gevraagd, heeft de gemachtigde de volgende toelichting gegeven bij de begrippen “fair practices” en “principes van goed bestuur”:

“Binnen de kunstensector zijn de afgelopen jaren afspraken gemaakt om meer aandacht te vragen voor de principes van fair practices en de principes van goed bestuur. Waaruit dit precies bestaat werd recent vastgelegd in de ‘Bestuurscode Cultuur’ ([https://medialibrary.uantwerpen.be/oldcontent/container28663/files/Bestuurscode%20Cultuur%20\(digitaal\).pdf?_ga=2.259701839.437903150.1610634224-1547844151.1606745035](https://medialibrary.uantwerpen.be/oldcontent/container28663/files/Bestuurscode%20Cultuur%20(digitaal).pdf?_ga=2.259701839.437903150.1610634224-1547844151.1606745035)) Een onderdeel van deze ‘fair practices’ bestaat uit ‘fair pay’ voor kunstenaars, wat in de kunstensector gedeeld wordt via een website (<https://www.juistisjuist.be/>) Omdat dit zaken zijn die contextueel zijn en in de tijd kunnen wijzigen is dit niet vastgelegd in het decreet.

Wel is een delegatie opgenomen in artikel 15, derde lid, 1° en in artikel 33, §3 en in artikel 56, §3 voor de nadere bepaling van deze principes in het uitvoeringsbesluit, met bedoeling daarin te kunnen opnemen dat de vigerende codes in de kunstensector onderschreven dienen te worden.”

Wat het begrip “cultural governance” betreft, zette hij het volgende uiteen:

“Cultural governance is een Engelse term die verwijst naar de wijze van bestuur van culturele organisaties. De Universiteit Antwerpen deed in 2012 een grondig onderzoek hiernaar en stelde in 2012 een eerste Bestuurscode Cultuur op. Deze code werd in 2020 volledig herwerkt. De cultuursector aanvaardt dit document als een belangrijke oriënterende leidraad. <https://overlegkunsten.org/nl/nieuws/390/nieuwe-bestuurscode-cultuur-gelanceerd>.

Door de term cultural governance op te nemen en de nadere bepaling ervan te delegeren aan de Vlaamse Regering, wil de decreetgever de toepassing van deze Bestuurscode Cultuur stimuleren, zonder de titel van het document concreet te vermelden aangezien dit in de tijd kan wijzigen.”

Opdat de precieze draagwijdte van de voormelde begrippen voldoende duidelijk zou zijn, zouden ze minstens in de memorie van toelichting nader moeten worden omschreven.

7.1. De artikelen 85 tot 90 van het voorontwerp strekken ertoe het verzamelen en de verwerking van persoonsgegevens te regelen. Een dergelijke regeling vormt een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens. Dat recht heeft immers een ruime draagwijdte en omvat, onder meer, de bescherming van persoonsgegevens en van persoonlijke informatie.⁴²

Bijgevolg is het in artikel 22 van de Grondwet opgenomen wettigheidsbeginsel van toepassing, en moet er een degelijke decretale basis zijn voor die inmenging. Volgens het Grondwettelijk Hof waarborgt die grondwetsbepaling immers aan elke burger dat geen enkele inmenging in het recht op eerbiediging van het privé- en gezinsleven kan plaatsvinden dan krachtens regels die zijn aangenomen door een democratisch verkozen beraadslagende vergadering. Bijgevolg dient de decreetgever de te verwerken persoonsgegevens, de finaliteit van

⁴² GwH 4 april 2019, nr. 49/2019, B.43.1.

de gegevensverwerking en de bewaartermijn, die als essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens moeten worden beschouwd,⁴³ op voldoende wijze te regelen.

In het licht hiervan moet het volgende worden opgemerkt.

7.2. In artikel 85, § 2, van het voorontwerp wordt de finaliteit van de verwerking van persoonsgegevens enkel bepaald ten aanzien van kunstorganisaties, kunstinstellingen en organisaties met specifieke kerntaken, en dan nog in zeer algemene bewoordingen,⁴⁴ die geconcretiseerd zouden moeten worden.

Ten aanzien van andere instanties die persoonsgegevens verwerken in het kader van de uitvoering van het aan te nemen decreet, zoals de regering, de administratie en de commissies vermeld in hoofdstuk 6 van het voorontwerp, wordt die finaliteit niet bepaald. Hieromtrent om uitleg gevraagd, verklaarde de gemachtigde:

“De finaliteit van de gegevensverwerking bestaat uit de uitvoering van het decreet zelf. Zo zal gegevensverwerking noodzakelijk zijn voor o.a. het beoordelen van subsidieaanvragen, het toekennen van subsidies, het uitbetalen van subsidies, het opmaken van beheersovereenkomsten, etc.

Dit wordt als zodanig bepaald in artikel 85 van het ontwerp, hetgeen stelt dat de administratie optreedt als verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens ‘in het kader van dit decreet, waarmee bedoeld wordt dat de gegevens worden verwerkt in het kader van de uitvoering van dit decreet en zijn uitvoeringsbesluit’.”

Uit de loutere vermelding in artikel 85, § 1, van het voorontwerp dat de administratie optreedt als verwerkingsverantwoordelijke kan niet worden afgeleid dat de decreetgever de finaliteit van de gegevensverwerking door de administratie heeft bepaald. Bovendien wordt in artikel 85, § 1, van het voorontwerp geen gewag gemaakt van andere instanties, zoals de commissies vermeld in hoofdstuk 6 van het voorontwerp.

Bijgevolg moet die finaliteit van de gegevensverwerking door andere instanties dan die vermeld in artikel 85, § 2, van het voorontwerp alsnog worden vastgesteld.

7.3. Wat de te verwerken persoonsgegevens betreft, lijkt in artikel 85, § 3, 4°, van het voorontwerp niet alleen gewag te moeten worden gemaakt van de experts, maar ook van de leden van de commissies vermeld in hoofdstuk 6 van het voorontwerp. Weliswaar wordt in artikel 83, § 1, tweede lid, van het voorontwerp bepaald dat de beoordelingscommissies worden samengesteld “uit de pool van experts”, en dat ook de beoordelingscommissie internationaal, de ad-hoc commissies en de Landschapscommissie bestaan uit experts,⁴⁵ maar ten aanzien van de

---

⁴³ Zie dienaangaande adv.RvS 66.443/1/V van 29 augustus 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het koninklijk besluit van 9 februari 2020 ‘betreffende de registratie van wilsverklaring over de wegneming van menselijk lichaamsmateriaal, met inbegrip van organen, na overlijden’, opmerking 6.1; adv.RvS 66.936/3 van 17 maart 2020 over een voorontwerp van wet ‘tot wijziging van verscheidene fiscale wetboeken wat betreft de dematerialisatie van de relaties tussen de Federale Overheidsdienst Financiën en de belastingplichtigen’, opmerking 6.2.

⁴⁴ De voormelde instellingen en organisaties “mogen persoonsgegevens verwerken in het kader van het indienen van hun aanvraag bij de administratie en de uitvoering van hun taken zoals bepaald in het kader van dit decreet”.

⁴⁵ Zie immers de artikelen 83, § 2, tweede lid, en § 3, en 84, § 1, tweede lid, van het voorontwerp.

Adviescommissie Kunsten (artikel 82 van het voorontwerp) wordt dat niet gepreciseerd. Vermits ook de persoonsgegevens van de leden van die commissie zullen worden verwerkt, lijkt artikel 85, § 3, 4°, van het voorontwerp thans dan ook onvolledig.

Meer in het algemeen moet worden nagegaan of de opsomming van de te verwerken persoonsgegevens in artikel 85, § 4, van het voorontwerp volledig is.

7.4. Naar luid van artikel 88 van het voorontwerp wordt de maximale bewaringstermijn voor persoonsgegevens die op basis van het aan te nemen decreet worden verwerkt vastgelegd in het informatiebeheersplan dat publiek raadpleegbaar is.

De gemachtigde heeft dienaangaande de volgende toelichting gegeven:

“Het informatiebeheersplan is een uitvoering van het Bestuursdecreet (zie TITEL III. Organisatorische bepalingen, HOOFDSTUK 3. Werking, Afdeling 5. Beheren, bewaren en vernietigen van bestuursdocumenten).

Het bestuursdecreet schrijft voor dat voor elke categorie van bestuursdocumenten een selectieregel moet opgesteld worden. Zo’n selectieregel bevat een betekenisvolle naam en omschrijving, een gemotiveerde administratieve en/of wettelijke bewaartermijn, en een gemotiveerde bestemming, namelijk bewaren of vernietigen of het bewaren van een (bij voorkeur mathematische) steekproef.

Een informatiebeheersplan is een overzicht van alle selectieregels van één welbepaalde overheidsinstantie, en is bindend voor deze overheidsinstantie.

Er is ook een webpagina met tekst en uitleg (...), en het informatiebeheersplan van DCJM werd goedgekeurd en gepubliceerd (...).

Conform artikel III.81 van het Bestuursdecreet wijzen de overheidsinstanties zelf een verantwoordelijke aan die de beheersregels vastlegt.”

Vermits evenwel, zoals vermeld (opmerking 7.1), de bewaartermijn als een essentieel element van de verwerking van persoonsgegevens moet worden beschouwd, kan het bepalen van die termijn niet zonder meer worden gedelegeerd, en al helemaal niet worden overgelaten aan een door een overheidsinstantie aangeduide verantwoordelijke die, overeenkomstig artikel III.81, § 2, tweede lid, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 de beheersregels voor het beheer en de bewaring van bestuursdocumenten vastlegt.

Bijgevolg moet de bewaartermijn in het aan te nemen decreet zelf worden bepaald of moeten minstens de criteria of een maximum worden vastgesteld dat de regering bij het bepalen van die termijn in acht moet nemen.

8. Uit de artikelen 67 tot 72 van het voorontwerp vloeit voort dat drie met naam vermelde organisaties, namelijk de vzw Kunstensteunpunt, de vzw Vlaams Architectuurinstituut en de vzw Kunst in Huis, worden aangewezen als organisaties met specifieke kerntaken waaraan de regering, overeenkomstig artikel 65 van het voorontwerp, een werkingssubsidie kan

toekennen. Daarnaast wordt de regering ook gemachtigd om de vzw VI.BE te subsidiëren “volgens de modaliteiten die vastgelegd zijn in een beheersovereenkomst”.⁴⁶

Hieromtrent om uitleg gevraagd, heeft de gemachtigde de volgende verantwoording gegeven:

“Er zijn gegronde redenen voor deze keuze. De werking van deze organisaties betreft beleidsvoorbereiding en de ondersteuning in opdracht van de overheid. Elk van deze organisaties heeft een jarenlange intensieve samenwerkingsrelatie met de overheid en die is vastgelegd in langlopende beheersovereenkomsten. Zo hebben ze een unieke expertise opgebouwd. Hun werkingen, die jaarlijks opgevolgd worden, getuigen van inhoudelijk en zakelijk goed bestuur, wat gestaafd kan worden door evaluaties en inspectieverslagen. De overheid wenst de positie van deze instellingen te bestendigen via dit decreet.”

In dit verband dient erop te worden gewezen dat, al is het subsidiëren van slechts één enkele organisatie niet per se in strijd met het grondwettelijke beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie,⁴⁷ door het nominatief aanwijzen van één enkele vereniging, de andere verenigingen die de opgedragen taken zouden kunnen uitoefenen, worden uitgesloten, ook in de toekomst, wat moeilijk te verzoenen valt met het genoemde beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie. De Raad van State beveelt dan ook aan te voorzien in een procedure van erkenning en subsidiëring van de verenigingen die meewerken aan de vervulling van de in de artikelen 68, 70 en 72 van het voorontwerp vermelde kerntaken.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 3

9. In artikel 3, eerste lid, 9°, wordt in een definitie voorzien van het begrip “internationale werking”. Verderop in het voorontwerp wordt dat begrip echter niet gebruikt. Bijgevolg kan deze definitie worden weggelaten of, desgevallend, worden vervangen door een definitie van het begrip “internationale”, dat wel in verschillende bepalingen van het voorontwerp voorkomt. Zo zou kunnen worden verduidelijkt of, wanneer in het voorontwerp het adjectief “internationale” wordt gebruikt, dit enkel slaat op andere landen dan België, dan wel – net zoals het geval is voor het begrip “buitenland” – ook op het Franse en Duitse taalgebied.

Artikel 7

10. Naar luid van artikel 7, vijfde lid, van het voorontwerp worden de verplichtingen vermeld in artikel 9 van de algemene groepsvrijstellingsverordening nageleefd. Die verordeningsbepaling voorziet in een verplichting voor elke lidstaat om informatie over steunmaatregelen te publiceren. Vermits ze, net zoals de overige bepaling van die verordening,

⁴⁶ Maar zie dienaangaande opmerking 6.4.3.4.

⁴⁷ Zie GwH 14 mei 2003, nr. 60/2003, B.3.1 en B.3.2.

sowieso rechtstreeks van toepassing is, is het niet nodig om ze in het voorontwerp in herinnering te brengen.

Indien artikel 7, vijfde lid, van het voorontwerp toch wordt behouden, zou beter ook gewag worden gemaakt van de artikelen 11 en 12 van de algemene groepsvrijstellingsverordening, aangezien de verslaggevings- en monitoringsvereisten waarin die bepalingen voorzien nauw samenhangen met de in artikel 9 bepaalde publicatie- en informatieplicht. In artikel 9 van de algemene groepsvrijstellingsverordening wordt overigens naar artikel 11 van diezelfde verordening verwezen.

Artikel 10

11. In artikel 10, § 2, van het voorontwerp wordt in de subsidiëring voorzien voor kunstwerkers, zijnde natuurlijke personen die professioneel actief zijn in de kunstensector maar zelf geen kunstenaar zijn, en die betrokken zijn bij activiteiten in het kader van kunst binnen de Vlaamse Gemeenschap en die daarbij in hoofdzaak creatief of inhoudelijk werk verrichten.⁴⁸

De gemachtigde bevestigde dat, in tegenstelling tot wat de memorie van toelichting doet uitschijnen, niet is vereist dat de betrokkene een zelfstandige is:

“Het statuut van zelfstandige is een richtlijn maar het is geen uitsluitingscriterium. De toelichting in de MvT is bedoeld om de doelgroep te verduidelijken en het onderscheid tussen kunstwerkers en werknemers in dienst aan te geven, zonder dit volledig zwart-wit af te bakenen. Immers, in de praktijk zijn er zoveel variaties op dit statuut (in bijberoep of niet, of freelancers die zich laten uitbetalen via een uitzendbureau, ...) dat het complex wordt om dit als subsidievoorwaarde op te nemen. Het belangrijkste blijft de inhoud en relevantie van wat de kunstwerker wil realiseren, wat wordt beoordeeld door experts.”

Artikel 13

12. In artikel 13 van het voorontwerp wordt bepaald dat de kwaliteit van een aanvraag wordt beoordeeld door experts, door de administratie of door beide partijen en, als dat van toepassing is, door de Landschapscommissie, vermeld in artikel 84. Vermits uit artikel 83 van het voorontwerp voortvloeit dat de beoordeling ook gebeurt door begeleidingscommissies en ad-hoc-commissies, moet in artikel 13 van het voorontwerp ook van die commissies gewag worden gemaakt.

Artikel 18

13. In artikel 18, eerste lid, van het voorontwerp wordt bepaald dat de regering voor kortlopende subsidies jaarlijks een budget beschikbaar stelt. Het komt evenwel aan de decreetgever, en niet aan de regering, toe om in de algemene uitgavenbegroting een budget ter beschikking te stellen.

---

⁴⁸ Zie artikel 3, eerste lid, 15°, van het voorontwerp.

Uit de memorie van toelichting blijkt dat met deze bepaling wordt beoogd ervoor te zorgen dat een minimumpercentage van het kunstenbudget dat jaarlijks beschikbaar is voor de uitvoering van hoofdstuk 3 en 4 van het aan te nemen decreet, moet worden besteed aan kortlopende subsidies. Gelet hierop lijkt de eerste zin van het eerste lid van artikel 18 overbodig en kan ermee worden volstaan in de tweede zin van die bepaling te schrijven dat het budget voor kortlopende subsidies een bepaald minimumpercentage vertegenwoordigt ten opzichte van het totale jaarlijkse kunstenbudget. Het gegeven dat de regering dat minimumpercentage bepaalt vloeit dan voort uit artikel 18, tweede lid, van het voorontwerp.

Artikel 20

14. In artikel 20 van het voorontwerp wordt de regering gemachtigd om de beslissingsbevoegdheid over de verschillende subsidie-instrumenten te regelen.

Hieromtrent om toelichting gevraagd, verklaarde de gemachtigde:

“[H]iermee wordt de hypothese of de mogelijkheid bedoeld om voor bepaalde subsidie-instrumenten beslissingsbevoegdheid te verlenen aan de administratie.”

Gelet hierop schrijve men in artikel 20 dat de regering aan de administratie de bevoegdheid kan verlenen om met betrekking tot bepaalde subsidie-instrumenten de subsidiebeslissing te nemen.

Artikel 47

15. Artikel 47, eerste lid, 2°, van het voorontwerp is manifest onvolledig. Volgens de gemachtigde moet die bepaling als volgt luiden:

“de kwaliteit en de uitstraling van de presentatieplek.”

Artikel 58

16. In artikel 58, eerste lid, 1°, van het voorontwerp wordt als voorwaarde voor de aanvraag van een werkingssubsidie voor twee beleidsperiodes bepaald dat de aanvragende kunstenaarorganisatie minstens twee opeenvolgende subsidieperiodes een werkingssubsidie moet hebben gekregen “in het kader van het Kunstendecreet”. In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende gesteld:

“De beoogde kunstenaarorganisaties zijn kunstenaarorganisaties die al minstens tien jaar gesubsidieerd zijn binnen het Kunstendecreet, ongeacht de datum van het Kunstendecreet, dus zowel in het kader van het decreet van 2004, van 2013 als van voorliggend ontwerp.”

Gelet hierop zou het duidelijker zijn te schrijven “in het kader van het Kunstendecreet van 7 mei 2004, het Kunstendecreet van 13 december 2013 of het Kunstendecreet van ...”.

Artikel 81

17. Naar luid van artikel 81 van het voorontwerp voorziet de regering in een bedrag waarmee de leden van de diverse commissies en de experts, vermeld in dit hoofdstuk, kunnen worden vergoed voor hun werkzaamheden.

Volgens de gemachtigde wordt met deze bepaling beoogd om het regelen van de vergoeding aan de regering te delegeren. Gelet hierop schrijve men dat de leden van de commissies en de experts, vermeld in hoofdstuk 6, recht hebben op een vergoeding die door de regering wordt bepaald.

Artikel 87

18. In artikel 87 van het voorontwerp wordt bepaald dat de persoonsgegevens beveiligd moeten worden volgens de dataclassificatie en de richtlijnen van het stuurorgaan Vlaams informatie- en ICT-beleid, opgericht overeenkomstig artikel III.74, tweede lid, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

Hieromtrent om uitleg gevraagd, verklaarde de gemachtigde:

“De dataclassificatie en de richtlijnen worden opgesteld door het stuurorgaan Vlaams Informatie- en ICT-beleid. Dit stuurorgaan werd opgericht door het Bestuursdecreet (artikel III.74, tweede lid, 3°).

Het Informatieclassificatiemodel (<https://overheid.vlaanderen.be/informatieclassificatiemodel>), heeft als doel om een gestandaardiseerd beleid te voeren op het gebied van informatieclassificatie en informatiebeveiliging bij de Vlaamse instanties. Dit model betreft een loutere aanbeveling.

Ondertussen is echter ook het informatieveiligheidsplan voor de Vlaamse Overheid goedgekeurd door dit stuurorgaan (zitting van 3 december 2020), zie 201203_03_368_SVIIB Strategie - Informatieveiligheidsbeleid. Dit document legt ook op dat ‘De Algemene Vo Norm, het gebruik van de Vo informatieclassificatie en de conformiteitstoets dienen bindend te zijn voor alle entiteiten van de Vlaamse overheid in scope van deze strategie.’, en dat de informatieclassificatie zal worden verankerd in regelgeving (p. 11). Dit is echter nog niet gebeurd, en de dataclassificatie is daarom op heden slechts een aanbeveling. Door dit in het decreet op te nemen doet DCJM hier een bijkomende inspanning, en verbindt zij zich ertoe deze documenten na te leven.”

Er kan evenwel niet worden aanvaard dat de beveiliging van persoonsgegevens wordt geregeld in niet-normatieve documenten die niet in het Belgisch Staatsblad zijn bekendgemaakt. Vermits het evenwel niet om essentiële elementen gaat die overeenkomstig artikel 22 van de Grondwet door de decreetgever zelf moeten worden geregeld, zou de regering ertoe kunnen worden gemachtigd deze beveiliging te regelen.

Artikel 89

19.1. Uit artikel 89 van het voorontwerp vloeit voort dat de gegevens van begunstigen die een beurs, projectsubsidies, internationale subsidies of werkingssubsidie hebben ontvangen, worden bekendgemaakt.

Gevraagd naar de finaliteit van die bekendmaking verklaarde de gemachtigde:

“De finaliteit van artikel 89 van het ontwerp is gelegen in de verplichting van de overheid om te voorzien in een actieve openbaarheid van bestuur.

De overheid is immers verplicht om zelf, actief, de burger te informeren. Overheidsinstanties informeren actief, op eigen initiatief, over hun beleid, regelgeving en dienstverlening, telkens als dat nuttig, belangrijk of noodzakelijk is (zie Artikel II.2. Bestuursdecreet).

Deze gegevens kunnen op verschillende plaatsen worden bekendgemaakt, bijvoorbeeld op de website of in de jaarverslagen van het Departement Cultuur, Jeugd en Media.

Deze bekendmaking steunt op artikel 6.e) (uitvoering van het bestuursdecreet) en artikel 86 van de AVG, waarbij artikel 86 voorziet dat overheden persoonsgegevens mogen publiceren wanneer dit kadert in het recht van het publiek om toegang te hebben tot officiële documenten van de overheid.

Ook subsidiebesluiten zijn bestuursdocumenten en bijgevolg openbaar. Het ontsluiten ervan doet geen afbreuk aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer aangezien het hier gaat om professionele kunstenaars en persoonsgegevens die zijn gerelateerd aan de uitoefening van hun professionele activiteit. Bijgevolg is deze openbaarmaking volstrekt proportioneel. De gegevens zijn bovendien beperkt tot de naam van de begunstigde, de gemeente waar deze woont/is ingeschreven en de som van de bedragen die deze heeft ontvangen.”

Mede gelet op het bij artikel 22 van de Grondwet en artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens gewaarborgde recht op eerbiediging van het privéleven, moet erop worden toegezien dat die bekendmaking niet verder gaat dan noodzakelijk. In het licht hiervan kunnen vragen worden gesteld bij het gegeven dat ook de gemeente waar de begunstigde woont of is ingeschreven wordt bekendgemaakt.⁴⁹

19.2. In artikel 89, tweede lid, b) en c), van het voorontwerp moet volgens de gemachtigde worden geschreven “zoals deze is ingeschreven in de authentieke bron zoals gedefinieerd in artikel 86” (in plaats van “zoals deze is ingeschreven”).

---

⁴⁹ Artikel 89, tweede lid, d), van het voorontwerp.

Artikel 91

20. In tegenstelling tot wat in artikel 91 van het voorontwerp wordt vermeld, werd het Kunstendecreet van 13 december 2013 het laatst gewijzigd bij het decreet van 29 maart 2019 ‘houdende diverse bepalingen in het beleidsveld cultuur’ (artikelen 55 tot 63).

Artikel 95

21. In artikel 95 van het voorontwerp wordt bepaald dat de eerste vijfjarige beleidsperiode voor werkingssubsidies, vermeld in artikel 50, eerste lid, begint in 2023.

Volgens de gemachtigde wordt hiermee 1 januari 2023 bedoeld.

Men schrijve dit voluit.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS

Wilfried VAN VAERENBERGH